

Estimar el sant Pare, un deure de bon fill de l'Església

Mn. Joan Costa.

Penso que gairebé cap elecció de sant Pare ni els seus pontificats ha estat un fet unànimement acceptat, almenys pel que em consta de la història recent de l'Església, més aviat han generat certa reticència en una part més o menys significativa del poble cristià. Quan Lleó XIII escriví l'encíclica *Rerum novarum*, sobre la qüestió obrera, fins i tot va haver-hi iniciatives de pregària per la conversió del sant Pare, perquè, deien els protagonistes, s'havia tornat revolucionari en defensar l'obrer i demanar que s'organitzessin per a reclamar i defensar els seus drets. És ben coneguda la crisi dins l'Església per la publicació de l'encíclica *Humanae vitae* de Pau VI i la reacció que suscità, prenen actituds públiques de dissentiment. De Joan Pau II se'l criticava de massa conservador en qüestions sexuals, malgrat que se li reconeixia la seva apertura social. També un sector eclesial reaccionà amb duresa davant el seu posicionament enfront de la teologia de l'alliberament. Sobre Benet XVI, també un grup nombrós eclesial no l'acceptà serenament degut al seu passat com a responsable de la congregació de la Doctrina de la Fe. Pel que fa al Papa actual, per altres raons, també ha suscitat en una altra part dels feligresos una certa animadversió, que ha dut a una forta crítica, tant privada com pública. Els fets d'aquest darrer estiu per part de Carlo Maria Viganò, exnunci a Washington, han posat en relleu aquest malestar. De fet, el Papa actual ha rebut i rep de tots costats, i tots amb la mateixa queixa, que és dur l'Església per una direcció equivocada i de manca de misericòrdia amb els seus opositors.

Part del problema davant la persona i ensenyaments dels distints sants Pares han estat, els prejudicis, l'orgull, l'afany de protagonisme, la manca de fe i sobretot la falta de caritat. Quant als prejudicis, aquests han dut a la crítica dura i pública com a resposta de no trobar suport als plantejaments que distints grups d'església volien proposar i, fins i tot, imposar a tota l'Església.

Pel que fa als ensenyaments pontificis, voldria recordar els criteris que exposa el magisteri de l'Església en un document de cabdal importància per a la teologia –la vocació eclesial del teòleg–, sobre la relació entre magisteri i teòlegs, que és extensible a tots els fidels.

És veritat que tot el que fa o diu qualsevol Papa no gaudeix d'una infal·libilitat absoluta. Només posseeixen aquesta qualificació els ensenyaments que declara solemnement que una doctrina està continguda en la Revelació, fet que no es dona amb freqüència al llarg de qualsevol pontificat. L'adhesió dels fidels, en aquest cas, ha de ser la de la *fe teològica*. Quan «proposa de manera definitiva» unes veritats referents a la fe i als costums, que, àdhuc no sent de revelació divina, no obstant això estan estretament i íntimament lligades amb la Revelació, han de ser *fermament acceptades i mantingudes*. Quan el Magisteri encara que sense la intenció d'establir un acte «definitiu», ensenya una doctrina per ajudar a una comprensió més profunda de la Revelació i del que explícita el seu contingut, s'exigeix un «*religiós assentiment de la voluntat i de la intel·ligència*». I quan es tracta d'assumptes discutibles, «la *voluntat d'assentiment lleial* a aquest ensenyament del Magisteri en matèria de per si no irreformable ha de constituir la norma».

El mateix magisteri reconeix que alguns documents o manifestacions públiques pontificies poden no estar exempts de mancances. Els pastors no sempre són capaços de percebre tots els aspectes o tota la complexitat d'un problema. En aquest cas no seria conforme a la veritat concloure que «el Magisteri es pot enganyar habitualment en els seus judicis prudencials, o no gaudeix de l'assistència divina en l'exercici integral de la seva missió». Això no obstant, el document que estem glossant, reconeix que no s'exclou que entre el teòleg –i els fidels cristians– i el Magisteri sorgeixin algunes tensions. Davant d'aquest fet, si aquestes tensions «no brollen d'un sentiment d'hostilitat i d'oposició», poden representar un factor de dinamisme i un estímul

que incita a tots a complir les seves respectives funcions practicant el diàleg. Ara bé, «en el diàleg ha de prevaler una doble regla: quan es posa en dubte la comunió de la fe val el principi de la unitat de la veritat; quan persisteixen divergències que no la posen en dubte, ha de salvaguardar-se la unitat de la caritat». En tot cas –conclou el text comentat– «no podrà faltar una *actitud fonamental de disponibilitat a acollir lleialment l'ensenyament del Magisteri*, que s'imposa a tot creient en nom de l'obediència de fe». I si les dificultats persisteixen no obstant un esforç lleial, constitueix un deure del fidel fer conèixer a les autoritats magisterials els problemes que susciten l'ensenyament en si mateixa les justificacions que es proposen sobre ella o també la manera com ha estat presentada. Sempre, però, ho farà amb «esperit evangèlic, amb el profund desig de resoldre les dificultats». El que mai no es pot fer és faltar a la caritat i posar en dubte l'assistència de l'Esperit Sant, que seria una manca de fe i de supèrbia, ni recórrer als mitjans de comunicació, perquè no és exercint una pressió sobre l'opinió pública com es contribueix a la clarificació dels problemes doctrinals i se serveix a la veritat. L'actitud de *dissentiment* fa un mal molt gran a la vida de l'Església.

I pel que fa a la mateixa persona del sant Pare, com davant els defectes de qualsevol altra persona, sant Pau, a la carta als Romans (Rm 12), ens dóna el criteri general: «Que l'amor no sigui fingit. Fugiu del mal, abraceu-vos al bé. Estimeu-vos afectuosament amb un amor fratern, avanceu-vos a honorar-vos els uns als altres [...]. Sigueu pacients en la tribulació, constants en l'oració. Feu-vos solidaris de les necessitats del poble sant [...]. Beneïu els qui us persegueixen. Beneïu, no maleïu. [...] No aspireu a grandeses, sinó poseu-vos al nivell dels humils. No us tingueu per savis. No torneu a ningú mal per mal; mireu de fer el bé a tothom. Si és possible, i fins on depengui de vosaltres, estigueu en pau amb tothom. [...] No et deixis vèncer pel mal; al contrari, venç el mal amb el bé».

En efecte, mai no és justificable la falta de caritat, i menys amb qui ens hem de saber i sentir fills, en ser aquell que Déu s'escollí com a Pare i vincle d'unitat de tota l'Església. L'amor filial, fidel i de cor, ha de ser l'actitud que s'ha de guiar el captament de tot membre de l'Església. Com afirmà l'arquebisbe Jaume Pujol sobre l'actual pontificat de Francesc, «el seu missatge i els seus gestos han atret moltes persones indiferents o allunyades de la fe, i han contribuït a centrar la vida de l'Església en l'Evangeli i en el missatge nuclear de Jesucrist. Francesc convida a viure l'experiència de sentir-se estimat per Jesús». I davant les notícies en contra del Papa i altres crítiques «hem de dir que ens sentim molt a prop del cor del Papa. Sigui qui sigui, és "el dolç Crist a la terra" en la coneguda expressió de santa Catalina de Siena. És el nou Pere, a qui Jesucrist va posar com a pedra angular de la seva Església, institució d'origen diví amb el mateix Crist com a cap i per això santa, malgrat els molts pecats de les persones».